

ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI PLANOWANIA PRZY RADZIE MINISTRÓW

z dnia 3 maja 1962 r.

w sprawie opracowywania przez jednostki gospodarki uspołecznionej operatywnych planów kwartalno-miesięcznych.

W celu dostosowania zasad i trybu planowania operatywnego do aktualnego systemu planowania i zarządzania gospodarką narodową, na podstawie upoważnienia Rady Ministrów z dnia 20 lutego 1962 r. ustala się następujące ramowe zasady oraz tryb opracowywania i zatwierdzania planów kwartalno-miesięcznych przez jednostki gospodarki uspołecznionej:

§ 1. 1. Przez operatywne plany kwartalno-miesięczne rozumie się szczegółowe plany gospodarcze na okresy kwartalne z podziałem na podokresy miesięczne jednostek wymienionych w § 2, które w dostosowaniu do aktualnych potrzeb gospodarki narodowej rozwijają i konkretyzują kwartalne wycinki rocznych planów techniczno-ekonomicznych przedsiębiorstw.

2. Plany na okresy krótsze od kwartału, tzn. plany miesięczne, dekadowe, dzienne itp., jako plany wewnętrzzakładowe nie stanowią w rozumieniu niniejszego zarządzenia operatywnych planów kwartalno-miesięcznych. Zasady i tryb opracowywania tych planów określają ministerstwa i prezydya wojewódzkich rad narodowych (WRN) we własnym zakresie lub upoważnią do tego jednostki bezpośrednio nadzorujące przedsiębiorstwa (zjedoczenia, jednostki równorzędne).

§ 2. 1. Do opracowywania operatywnych planów kwartalno-miesięcznych, zawierających podział zadań planowych i środków do ich wykonania na poszczególne miesiące, zobowiązane są uspołecznione przedsiębiorstwa działające według zasad rozrachunku gospodarczego oraz zakłady pracy działające według zasad pełnego wewnętrznego rozrachunku gospodarczego, zwane dalej w skrócie „przedsiębiorstwami”.

2. W uzasadnionych przypadkach związanych ze specyfiką branżową działalności podległych jednostek ministerstwa w odniesieniu do planu centralnego, a prezydya WRN w odniesieniu do planu terenowego mogą zwolnić niektóre przedsiębiorstwa od obowiązku opracowywania operatywnych planów kwartalno-miesięcznych lub nałożyć na niektóre lub wszystkie podległe przedsiębiorstwa obowiązek opracowywania tych planów w formie uproszczonej.

3. W związku z ustaloną w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych zasadą niezmienności podziału kwartalnego w rocznym planie techniczno-ekonomicznym oraz zasadą kontroli wykonania planu narastająco od początku roku, przedsiębiorstwa te mogą nie opracowywać odrębnych planów kwartalno-miesięcznych. W razie zwiększenia lub zmniejszenia zadań produkcyjnych przez jednostkę nadrzędną przedsiębiorstwa te obowiązane są dokonać korekty planu rocznego w kwartałach, których zmiana zadań produkcyjnych dotyczy.

4. Przepis ust. 2 nie zwalnia przedsiębiorstw od obowiązku opracowywania dla celów bankowej kontroli funduszu płac zestawień funduszu płac, zatrudnienia oraz ilości i wartości produkcji zgodnie z przepisami uchwały nr 106 Rady Ministrów z dnia 27 marca 1962 r. w sprawie zasad i trybu kontroli funduszu płac przedsiębiorstw uspołecznionych wykonywanej przez banki (Monitor Polski Nr 29, poz. 123).

§ 3. Operatywne plany kwartalno-miesięczne powinny stać się czynnikiem wpływającym na ujawnienie, a następnie właściwe wykorzystanie, zgodnie z bieżącymi potrzebami gospodarki narodowej, rezerw tkwiących w przedsiębiorstwach, nie ujętych rocznymi planami techniczno-ekonomicznymi. Dotyczy to zwłaszcza rezerw wydajności pracy, zdolności produkcyjnych oraz oszczędności surowców i innych materiałów.

§ 4. 1. Operatywne plany kwartalno-miesięczne powinny w zasadzie obejmować części dotyczące produkcji, usług, obrotów, zatrudnienia, wydajności pracy, płac, zużycia materiałów, usprawnień organizacyjno-technicznych, kosztów własnych, akumulacji, normatywów środków obrotowych i zapasów, jak również ustalać, w dostosowaniu do specyfiki branżowej, inne zadania planowe i środki do ich wykonania, które mają istotne znaczenie dla operatywnej działalności przedsiębiorstw.

2. Operatywne plany kwartalno-miesięczne powinny uwzględniać wzajemne powiązania zachodzące pomiędzy poszczególnymi częściami planu, o których mowa w ust. 1.

§ 5. 1. Podstawę do sporządzania przez przedsiębiorstwa planów operatywnych kwartalno-miesięcznych stanowią:

- 1) zawarte w rocznych planach techniczno-ekonomicznych przedsiębiorstw wskaźniki zadań planowych i środków do ich wykonania, wynikające z kwartalnego podziału tego planu,
- 2) przekazane przedsiębiorstwom przez ich jednostki nadrzędne, w uzasadnionych gospodarczo przypadkach, wytyczne kierunkowe oraz wskaźniki korygujące zadania planowe i środki do ich wykonania, zawarte w rocznych planach techniczno-ekonomicznych przedsiębiorstw,
- 3) inne własne materiały i opracowania przedsiębiorstw, a w szczególności wyniki analiz ekonomicznych sporządzanych przez przedsiębiorstwa zgodnie z uchwałą nr 486 Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 1959 r. w sprawie kompleksowych analiz ekonomiczno-technicznych rocznej działalności przedsiębiorstw państwowych (Monitor Polski z 1960 r. Nr 10, poz. 44).

2. Zadania planowe, zawarte w operatywnych planach kwartalno-miesięcznych, powinny być oparte na potwierdzonych zamówieniach zgłoszonych przez odbiorców oraz innych umowach o dostawę zawartych w okresie poprzedzającym sporządzanie planów kwartalno-miesięcznych, a w razie braku zamówień i umów — na przewidywanym kształtowaniu się zapotrzebowań odbiorców.

3. Ministerstwa i prezydium WRN powinny zapewnić, aby wytyczne kierunkowe i wskaźniki korygujące, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zostały uzgodnione z przedsiębiorstwami i aby przedsiębiorstwa otrzymały je w zasadzie najpóźniej na 30 dni przed rozpoczęciem kwartału, na który opracowuje się plan operatywny, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.

§ 6. 1. Operatywne plany kwartalno-miesięczne powinny być sporządzane przez przedsiębiorstwa w terminach ustalonych przez właściwe ministerstwa i prezydium WRN z uwzględnieniem przepisu § 11 ust. 2.

2. Przedsiębiorstwa z zachowaniem przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1958 r. o samorządzie robotniczym (Dz. U. Nr 77, poz. 397) zatwierdzają plany operatywne we własnym zakresie, pod warunkiem że zapewniona jest pełna realizacja wskaźników dyrektywnych objętych rocznymi planami techniczno-ekonomicznymi przedsiębiorstw oraz uwzględnione są wytyczne kierunkowe i wskaźniki korygujące, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 2. W innych przypadkach przedsiębiorstwa zatwierdzają plany operatywne po uprzednim uzyskaniu zgody jednostek nadrzędnych na dokonanie odpowiednich zmian w stosunku do ustaleń rocznych planów techniczno-ekonomicznych, wytycznych kierunkowych oraz wskaźników korygujących.

§ 7. 1. Łączne zadania planowe i środki do ich wykonania zawarte w operatywnych planach kwartalno-miesięcznych w skali danego roku objętego planem nie mogą pogarszać zadań planowych oraz zwiększać środków do ich wykonania, przekazanych przedsiębiorstwom jako wskaźniki dyrektywne przez zjednoczenia i inne jednostki bezpośrednio je nadzorujące, zawartych w rocznych planach techniczno-ekonomicznych przedsiębiorstw.

2. W uzasadnionych gospodarczo przypadkach, gdy konkretyzacja i aktualizacja założeń rocznych planów techniczno-ekonomicznych przedsiębiorstw wymaga przesunięć niektórych zadań planowych i środków do ich wykonania pomiędzy poszczególnymi kwartałami danego roku, przedsiębiorstwa upoważnione są do uwzględnienia tych przesunięć w operatywnych planach kwartalno-miesięcznych pod warunkiem nienaruszenia wskaźników dyrektywnych zawartych w rocznych planach techniczno-ekonomicznych. Dotyczy to zwłaszcza tych przypadków, gdy wytyczne kie-

runkowe oraz wskaźniki korygujące, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 2, wymagają dokonania przesunięć zadań planowych i środków do ich wykonania pomiędzy poszczególnymi kwartałami w stosunku do ustaleń rocznych planów techniczno-ekonomicznych przedsiębiorstw.

3. W razie gdy konkretyzacja i aktualizacja założeń rocznych planów techniczno-ekonomicznych przedsiębiorstw w okresach kwartalnych wymaga zmian rocznych wskaźników dyrektywnych, zawartych w rocznych planach techniczno-ekonomicznych przedsiębiorstw, zadania planowe i środki do ich wykonania mogą ulegać zmianom wyłącznie za zgodą jednostek nadrzędnych przedsiębiorstw w trybie przewidzianym w następujących uchwałach Rady Ministrów:

- 1) nr 426 z dnia 19 grudnia 1960 r. w sprawie opracowywania i zatwierdzania rocznych planów techniczno-ekonomicznych przez jednostki gospodarki społecznej (Monitor Polski z 1961 r. Nr 3, poz. 21),
- 2) nr 270 z dnia 13 lipca 1961 r. w sprawie wykorzystywania rezerw funduszu płac i planowanego zatrudnienia w przedsiębiorstwach na rozrachunku gospodarczym (Monitor Polski Nr 62, poz. 266),
- 3) nr 540 z dnia 29 grudnia 1961 r. w sprawie ustalania przez przedsiębiorstwa wielkości osobowego funduszu płac i zatrudnienia w planach techniczno-ekonomicznych na 1962 r. w przypadku zwiększenia zadań gospodarczych w stosunku do zadań ustalonych we wskaźniku dyrektywnym,
- 4) nr 106 z dnia 27 marca 1962 r. w sprawie zasad i trybu kontroli funduszu płac przedsiębiorstw społecznych wykonywanej przez banki (Monitor Polski Nr 29, poz. 123),
- 5) nr 107 z dnia 27 marca 1962 r. w sprawie składników funduszu płac, wynagrodzeń z funduszu zakładowego i z czystej nadwyżki spółdzielni oraz składników wynagrodzeń nie objętych funduszem płac w jednostkach na rozrachunku gospodarczym (Monitor Polski Nr 29, poz. 124),
- 6) nr 108 z dnia 27 marca 1962 r. w sprawie uzasadnionych przekroczeń zatrudnienia w przedsiębiorstwach przemysłowych w 1962 r. (Monitor Polski Nr 29, poz. 125).

4. Wprowadza się przy tym zasadę, że:

- 1) jednostki bezpośrednio nadzorujące działalność przedsiębiorstw (zjednoczenia, jednostki równorzędne), w ramach wskaźników dyrektywnych otrzymanych od właściwych ministerstw lub prezydiów WRN, mogą wyrazić zgodę na zmianę wskaźników dyrektywnych przedsiębiorstw, pod warunkiem że zostanie zagwarantowana pełna realizacja rocznych wskaźników dyrektywnych ustalonych dla zjednoczeń (jednostek równorzędnych);
- 2) ministerstwa i prezydium WRN w wyjątkowych, uzasadnionych gospodarczo przypadkach, szczególnie ważnych dla gospodarki narodowej, co dotyczy zwłaszcza produkcji przeznaczanej na eksport i rynek wewnętrzny oraz produkcji ograniczającej rozmiary importu, mogą w trakcie realizacji planu rocznego przedstawiać uzasadnione wnioski Komisji Planowania przy Radzie Ministrów o zmianę dyrektywnych wskaźników zadań planowych i środków do ich wykonania oraz Ministerstwu Finansów wnioski o zmianę wskaźników budżetowych z zachowaniem przepisów w sprawie dokonywania zmian w budżecie. Dotyczy to tylko przypadków, gdy rezerwy resortowe i wojewódzkie zostały już wyczerpane i nie istnieją możliwości ich wygosparowania we własnym zakresie w drodze wewnętrznych przesunięć zadań planowych i środków do ich wykonania.

§ 8. 1. Przedsiębiorstwa mogą we własnym zakresie dokonywać przesunięć zadań planowych i środków do ich wykonania zawartych w planach operatywnych kwarta-

talno-miesięcznych z jednego miesiąca na drugi, pod warunkiem że zapewnione zostanie wykonanie wskaźników ustalonych na dany kwartał w zatwierdzonym operatywnym planie kwartalno-miesięcznym.

2. Wprowadzenie zmian w poszczególnych miesiącach operatywnych planów kwartalno-miesięcznych w trakcie ich realizacji powinno być dokonywane w porozumieniu z jednostką nadrzędną przed rozpoczęciem każdego miesiąca.

§ 9. Przesunięcia i zmiany zadań planowych, o których mowa w § 7 i § 8, powinny być uzgodnione z odbiorcami i organizacjami zbytu.

§ 10. Operatywne plany kwartalno-miesięczne sporządzają przedsiębiorstwa według aktualnych w danym okresie cen, taryf i stawek płac.

§ 11. 1. Przedsiębiorstwa, po opracowaniu i zatwierdzeniu operatywnych planów kwartalno-miesięcznych, przekazują kopie tych planów jednostkom bezpośrednio nadrzędnym.

2. Zobowiązuje się przedsiębiorstwa do przekazania właściwym oddziałom banków finansujących wskaźników zadań planowych i środków do ich wykonania z operatywnych planów kwartalno-miesięcznych, niezbędnych do prowadzenia bankowej kontroli funduszu płac. Wskaźniki te powinny być przekazane w terminie co najmniej 5 dni przed rozpoczęciem danego kwartału.

§ 12. 1. Ministerstwa w zakresie gospodarki planowanej centralnie oraz prezydium WRN w zakresie gospodarki planowanej terenowo określają szczegółowe zasady, zakres i tryb opracowywania operatywnych planów kwartalno-miesięcznych (w zakresie przedsiębiorstw budowlano-montażowych — zmiany zadań rocznych w podziale na kwartały) lub dostosują obecnie obowiązujące przepisy w tym zakresie do ustaleń niniejszego zarządzenia. W pracach tych należy się kierować ustaleniami metodycznymi Instrukcji Komisji Planowania przy Radzie Ministrów dotyczącymi opracowania narodowych planów gospodarczych oraz wymaganiami, wynikającymi ze specyfiki branżowej przedsiębiorstw, a zwłaszcza z sezonowości produkcji.

2. Ministerstwa i prezydium WRN mogą przekazać obowiązki określone w ust. 1 jednostkom bezpośrednio nadzorującym przedsiębiorstwa.

3. Przepisy, o których mowa w ust. 1, powinny określać w szczególności:

- 1) które przedsiębiorstwa powinny sporządzać pełne operatywne plany kwartalno-miesięczne, a które ze względu na specyfikę branżową — uproszczone,
- 2) obowiązek konsultowania podstawowych założeń operatywnych planów kwartalno-miesięcznych w zakresie:
 - a) produkcji i usług przeznaczonych na eksport — z centralami handlu zagranicznego,
 - b) produkcji przeznaczonej na rynek — z aparatem handlu wewnętrznego,

c) produkcji przeznaczonej na zaopatrzenie pozarynkowe — z głównymi odbiorcami oraz w odniesieniu do artykułów rozdzielanych — z właściwymi biurami zbytu,

d) całości produkcji i usług — z właściwymi zjednoczeniami wiodącymi zgodnie z ustaleniami w tym zakresie uchwały nr 195 Rady Ministrów z dnia 9 czerwca 1960 r. o współpracy i koordynacji branżowej (Monitor Polski Nr 56, poz. 268).

4. W celu zapewnienia jednolitości prac nad operatywnymi planami kwartalno-miesięcznymi w przedsiębiorstwach planu terenowego, ministerstwa nadzorujące działalność tych przedsiębiorstw opracują i prześlą prezydiom WRN odpowiednie ramowe wytyczne.

§ 13. Operatywne plany w zakresie handlu zagranicznego, obrotów detalicznych i zaopatrzenia rynku oraz naładunku towarów na kolejach normalnotorowych opracowuje się zgodnie z przepisami:

- 1) zarządzenia nr 47 Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów z dnia 4 sierpnia 1961 r. w sprawie zasad i trybu sporządzania projektów planów kwartalnych handlu zagranicznego,
- 2) zarządzenia nr 25 Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów z dnia 5 maja 1960 r. w sprawie zakresu i trybu opracowania planów obrotów detalicznych i zaopatrzenia rynku na okresy kwartalne,
- 3) zarządzenia Ministra Komunikacji z dnia 10 kwietnia 1958 r. w sprawie operatywnego planowania naładunku towarów na kolejach normalnotorowych (Dziennik Taryf i Zarządzeń Komunikacyjnych Nr 8, poz. 58),

a w sprawach nie unormowanych powyższymi przepisami — zgodnie z przepisami niniejszego zarządzenia.

§ 14. 1. Przepisy dotyczące ministerstw stosuje się odpowiednio do komisji i komitetów sprawujących funkcje naczelnych organów administracji państwowej oraz do centralnych urzędów.

2. Przepisy dotyczące prezydiów WRN stosuje się odpowiednio do prezydiów rad narodowych miast wyłączonych z województw.

§ 15. 1. Zaleca się centralnym związkom spółdzielczym wydanie odpowiednich przepisów w sprawie trybu i zakresu opracowywania operatywnych planów kwartalno-miesięcznych w podległych jednostkach w dostosowaniu do przepisów niniejszego zarządzenia.

2. Przepisy, o których mowa w ust. 1, powinny być uzgodnione z Komitetem Drobnej Wytwórczości i Ministerstwem Handlu Wewnętrznego i przekazane do wiadomości Komisji Planowania przy Radzie Ministrów.

§ 16. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów:
St. Jędrzychowski